

David Clua i Samper**

Quan se'm va demanar que digués unes paraules en aquest Acte d'Homenatge al professor Enric Corominas, no m'hi vaig poder negar perquè, entre altres raons, que aniran sortint al llarg d'aquest parlament, se'm donava l'oportunitat de parlar d'una de les persones que més han influït en la meua vida. És per això que vull agrair a la Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA) que m'hagi donat la possibilitat de poder expressar públicament el respecte i l'admiració que sempre he sentit per la persona del senyor Corominas. Així és com li dèiem els seus alumnes, i així continuem fent-ho avui.

D'entre els molts aspectes que es podrien destacar de la seva persona, he escollit els que millor ens podien ajudar a mantenir viu el seu record i a la vegada poguessin servir de punt de referència per a aquells que no varen tenir l'ocasió de poder-lo conèixer.

Segons la meua opinió, n'hi ha dos que sobresurten: Els aspectes acadèmics, per la llarga trajectòria docent a l'Escola d'Agricultura de Barcelona, i els aspectes professionals, per la gran labor desenvolupada, sobretot, en l'àmbit de l'avicultura catalana.

En aquest sentit anirà, fonamentalment, la meua intervenció d'avui, tot i que no vull deixar d'esmentar també la seva faceta empresarial com a impulsor d'empreses relacionades amb el món de la ramaderia, tant de caire privat com cooperatiu.

Personalment, us vull dir que sempre he considerat el senyor Corominas com «el meu Mestre», tant a les aules com en el posterior desenvolupament de la meua vida professional.

* Paraules pronunciades en l'acte d'homenatge al professor Enric Corominas i Cortés celebrat a l'Institut d'Estudis Catalans l'11 de desembre de 1996.

** Professor titular de zootècnia de l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona.

Per tal d'il·lustrar això que acabo de dir, permeteu-me que us faci una petita confidència que si bé l'he comentada algun cop en privat, mai no ho he fet en públic: Jo em vaig matricular a l'Escola d'Agricultura amb la intenció d'estudiar viticultura i enologia, ja que procedia de la comarca de la Terra Alta, que, com tots sabeu, és terra de bon vi, però de poca ramaderia. En arribar al segon curs de la carrera, vaig descobrir una assignatura que en deien zootècnia, i que l'impartia un professor anomenat senyor Corominas. Fou el primer contacte, i d'això, ara en fa quaranta anys. La seva manera d'impartir les classes i l'entusiasme amb què ho feia, anava incrementant, cada vegada més, el meu interès per la zootècnia.

Aquell descobriment va fer que les meves perspectives de futur canviessin radicalment. Ja no em dedicaria al vi, sinó als animals, i en aquest canvi hi va tenir molt a veure la persona que avui estem recordant.

ASPECTES ACADÈMICS

El senyor Corominas (1904-1996) va acabar la carrera d'enginyer agrícola l'any 1924. La vuitena promoció des de la creació de l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona (ESAB). Aleshores n'era director en Carles Pi i Sunyer i professor de zootècnia, en Pere Rossell i Vilà.

Nomenaments

El gener de 1932 fou nomenat professor auxiliar, per acord del Consell de la Generalitat.

El 23 d'agost de 1933 fou nomenat professor titular interí, pel conseller d'Agricultura de la Generalitat, com a conseqüència de la mort del professor de zootècnia i aleshores director de l'ESAB, Pere Rossell i Vilà.

El 17 d'abril de 1935 fou nomenat professor titular de zootècnia, pel president de la Generalitat de Catalunya.

El 30 de setembre de 1935 guanyà per concurs oposició la càtedra de zootècnia especial i avicultura.

Aquí voldria obrir un parèntesi per recordar breument els moments difícils pels quals passà l'Escola i els quals el senyor Corominas visqué molt de prop.

Fins a l'any 1938 l'Escola continuà funcionant, encara que, ateses les circumstàncies, amb un reduït nombre de professors i alumnes.

En acabar la guerra, els antics professors que hi quedaven, com Enric Corominas i Josep Maria Soler i Coll, feren incansables gestions davant el nou Govern per explicar, als nous dirigents, tot allò que s'havia aconseguit a l'Escola i en el seu entorn.

La resposta va ser consentir que l'Escola continués oberta, però amb la condició que canviés el seu nom pel d'Escuela de Peritos Agrícolas y Especialidades Agropecuarias.

Això significava que tots els antics alumnes que volguessin treballar havien de «convalidar» el seu títol d'enginyer agrícola pel de *perito agrícola*. Si no ho feien, el títol no tenia validesa.

Per raons personals, alguns professors no varen tenir altre remei que acceptar aquella mena de «degradació», si volien conservar el seu lloc de treball.

El senyor Corominas no ho va acceptar mai, i fins l'últim dia de la seva vida conservà amb orgull el títol d'enginyer agrícola atorgat per l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona.

Continuant la cronologia acadèmica, diré que el 22 de juny de 1946 hi hagué la «confirmació» del Ministerio de Educación Nacional com a professor de l'Escola.

El novembre de 1955 va quedar vacant la càtedra de ramaderia per la mort del doctor Joan Homedes Ranquini. Aleshores, la direcció de l'Escola va sol·licitar al president de la Diputació de Barcelona que designés el senyor Enric Corominas per ocupar la càtedra esmentada (i llegeixo textualment):

[...] por su reconocida competencia en la materia y por haber sido oportunamente confirmado por el Ministerio de Educación Nacional en el cargo genérico de Profesor de la escuela de Peritos Agrícolas.

Finalment, l'11 de gener de 1956, i per un decret de la Presidència de la Diputació, es va designar D. Enric Corominas i Cortés, per exercir la càtedra de ramaderia del segon curs de la carrera.

En arribar aquest moment, voldria fer un altre apunt personal: Aquell any jo era alumne de segon, i per tant la nostra promoció fou la primera que va poder gaudir dels ensenyaments zootècnics del senyor Corominas en la seva segona etapa docent a l'Escola.

Des de llavors, i fins a la seva jubilació, centenars d'alumnes varen

passar per les seves classes de zootècnia i molts d'ells escolliren el camp de la producció animal en l'exercici de la seva activitat professional.

Si hagués de fer ressaltar el tret que pogués definir millor la labor acadèmica del senyor Corominas, sense cap dubte diria que ha estat la qualitat docent. Qualitat manifestada no només en l'ensenyament reglat, sinó també a través dels nombrosos curssets d'avicultura impartits tant a l'Escola com a diversos indrets de la geografia catalana.

Només a títol d'exemple, vull deixar constància de les seves primeres publicacions en els *Arxius* de l'ESAB: «Normes de racionament per a truges», «La raça de gallines Prat», «Model de galliner per a 200 ponedores», «Allotjament de gallines ponedores», etc.

A partir d'aquí foren nombrosos els seus escrits sobre temes relacionats principalment amb l'avicultura, així com ponències presentades en diferents assemblees d'àmbit nacional, la qual cosa ens permet passar a comentar els aspectes professionals.

ASPECTES PROFESSIONALS

Pel que fa a la trajectòria professional del senyor Corominas, no hi cap dubte que ha estat marcada profundament per la intensa dedicació al món de l'avicultura, i això no només a Catalunya, sinó també fora de les nostres terres.

Segons la meua opinió, hi ha hagut dos homes en l'avicultura catalana que destaquen amb llum pròpia: Salvador Castelló i Enric Corominas.

El nivell assolit a casa nostra en la cria de l'aviram ha estat possible, en gran part, gràcies als ensenyaments i als esforços esmerçats per aquests dos grans avicultors, en majúscula.

A l'hora d'escollir algun fet que pogués reflectir amb claredat l'activitat professional del senyor Corominas, m'he decidit per dues intervencions puntuals que, cadascuna per separat, varen posar de manifest el seu interès i la seva preocupació per tot allò que afectés, d'una banda, el correcte desenvolupament d'una avicultura que tot just es trobava en el seu primer estadi i, per l'altra, els aspectes econòmics i tècnics d'una indústria de pinsos que també estava iniciant els seus primers passos.

El primer dels fets fa referència a la IV Asambleu Nacional de Avicultores, Cunicultores y Apicultores que se celebrà a Madrid l'any 1948. El senyor Corominas fou ponent de la secció de Selecció i cria, on presentà la

ponència següent: «Reconocimiento de la Selección obtenida por los Avicultores en la cría de sus manadas».

La seva intervenció posà de manifest la necessitat urgent de canalitzar de manera adequada la tasca que estaven realitzant els avicultors que, en aquell temps, intentaven aplicar, amb molt d'esforç, els coneixements i els mètodes que els proporcionava la genètica, per tal de seleccionar els seus animals.

Segons l'opinió del senyor Corominas, era urgent modificar el Registro de Granjas Avícolas Diplomadas, creat l'any 1941, basant-se en el fet que, després de set anys, els resultats obtinguts no estaven en concordança amb l'esperit que n'inspirà la creació, atès que molts avicultors s'hi acollien per beneficiar-se de la quota de pinsos, més que per millorar i seleccionar les seves gallines.

Després d'una detallada argumentació, proposà a l'Assemblea la creació de l'anomenada Asociación Nacional de Criadores de Aves Selectas, tot presentant unes normes molt acurades per elaborar els estatuts de la futura associació, així com unes directrius per confeccionar un reglament intern que en garantís l'eficàcia.

Les conclusions aprovades foren les següents:

1. Que, con el fin de garantizar la calidad y el origen de los productos obtenidos por las granjas especializadas en la selección, se constituya con dicho objetivo y misión una Asociación Nacional de Criadores de Aves Selectas.
2. Que se nombre una Comisión, integrada por avicultores especializados en la selección avícola, con la misión de elaborar los correspondientes Estatutos y Reglamento interno y llevar a cabo todas las gestiones y trámites necesarios para la constitución legal de dicha Asociación.

Un altre aspecte que m'agradaria destacar d'aquella Assemblea és que també hi era present, malgrat la seva edat avançada, el senyor Salvador Castelló i Carreras, que hi presentà una ponència sobre la reglamentació de l'ensenyament avícola.

He extret un passatge del seu parlament, en què es fa referència a una publicació de la Unió Catalana d'Avicultors i Cunicultors, que textualment deia:

[...] el boletín de la Cooperativa de Avicultores de Barcelona, *Avicultura Técnica*, del que es director y alma D. Enrique Corominas Cortés.

L'altre fet escollit per il·lustrar-ne la trajectòria professional es produí l'any 1961, amb motiu de la IX Assemblea Nacional de Avicultura a Valladolid.

El senyor Corominas, que llavors era president de la Cooperativa Nacional Avícola, hi presentà una ponència sobre els problemes econòmics i tècnics de l'alimentació aviària a Espanya.

Amb la finalitat de posar de manifest la seva preocupació pels problemes que hi havia en el sector avícola a principis dels anys seixanta, voldria destacar alguns aspectes de la ponència esmentada, com a exemple de la seva visió de futur, atès que fa trenta-cinc anys el senyor Corominas ja utilitzava una paraula que actualment està molt de moda: la competitivitat.

Fou en aquest sentit que exposà a l'Assemblea la situació desfavorable en què es trobava Espanya respecte d'altres països, pel que fa al preu dels pinsos compostos, tot plantejant l'objectiu següent: La possibilitat d'equiparar el preu dels pinsos compostos que es fabriquen a Espanya amb el dels fabricats als països del Mercat Comú Europeu, amb l'objecte que la nostra producció d'ous i de carn de pollastre, a més de cobrir les necessitats del mercat intern, pugui competir i introduir-se en els mercats internacionals. Recordem que això ho deia l'any 1961.

Per tal d'assolir aquest objectiu formulà les proposicions següents:

1. Liberalització de les importacions de blat de moro, ordi, tortó de soja, tortó de cacauet i de farina de peix.
2. Supressió dels drets aranzelaris i la tarifa fiscal que graven la importació de blat de moro, d'ordi i dels tortós de soja i cacauet.
3. Creació d'un fons especial de compensació per prioritzar les exportacions d'ous i carn de pollastre, a còpia de recarregar el preu de tots els pinsos importats amb la quantitat de 10 cèntims per quilo.
4. Creació d'una comissió encarregada d'organitzar o fomentar les exportacions d'ous i carn de pollastre i d'administrar el fons de compensació.

Pel que fa a les característiques tècniques que havien de tenir els pinsos compostos, a causa de l'increment en la producció de carn i ous, com a conseqüència dels nous encreuaments, especialment en aus reproductores i en les races pesants, formulà els suggeriments següents:

1. Aconsellar l'aplicació de coeficients de seguretat a les quantitats mínimes de les vitamines A, B2, B12 i D3, que, segons les normes publicades per l'NRC, necessiten les gallines reproductores.
2. Suggestir que els pinsos compostos destinats a les femelles de races pesants, des de les sis setmanes, tinguessin un màxim de 13-14 % de PB i un mínim de 9-11 % de FB.

He transcrit literalment aquestes proposicions i suggeriments amb la intenció de posar de manifest les inquietuds i l'interès que tenia per tot allò que feia referència a l'avicultura, i, a més, en uns moments en què, parlar del Mercat Comú, només ho feien les persones que tenien visió de futur. Com ja he dit abans, ell en tenia.

Altrament, vull palesar que el nom del senyor Corominas romandrà sempre lligat al món dels pinsos compostos, sobretot per la labor desenvolupada tant a la Unió de Cooperatives d'Avicultors i Cunicultors (UCAC) com a Pinsos DULA.

El fet de recordar-ho em permet dir que ell va ser un dels principals impulsors del control de qualitat dels pinsos a Catalunya; en un principi, ho va ser al laboratori de zootècnia de l'Escola d'Agricultura de Barcelona, en animar dos joves graduats a posar en marxa les tècniques d'anàlisi de pinsos corresponents, i després en promoure la creació del laboratori de la fàbrica del carrer Castilla, al Poblenou, i el de la fàbrica de Vilanova.

Cal remarcar que, en aquell temps, eren de les poques fàbriques que a Catalunya tenien un laboratori de control de qualitat de matèries primeres i pinsos.

Sóc plenament conscient de les moltes coses que encara es podrien dir.

Per això, abans d'acabar, vull fer un parell més de comentaris que, d'alguna manera, serveixin de resum de tot allò que no he pogut dir, i que, pel seu toc personal o anecdòtic, estic segur que contribuiran a enriquir una mica més la seva persona.

Del que primer vull deixar constància és de l'estreta relació i col·laboració que tingué amb el senyor Josep Colominas i Vergés, tant a la UCAC, de la qual va ser president, com a la Granja del Prat, on en Pep Colominas i la seva esposa Rosa duien a terme una tasca molt important amb la Raça Prat, coneguda també com «de pota blava».

Després de la mort del senyor Colominas, continuà col·laborant amb

la seva vídua i amb l'Associació de Criadors de la Raça Prat fins fa ben poc temps. En reconeixement d'aquesta col·laboració es va crear el premi Enric Corominas coincidint amb la Fira de la Raça Prat que se celebra des de fa anys.

He deixat pel final el comentari sobre una petita anècdota que es produí durant el viatge de fi de carrera de la meva promoció, que, com ja he dit al començament, fou la primera que va tenir de professor el senyor Corominas en la segona etapa docent a l'Escola.

En aquells temps era costum que els alumnes escollissin el professor que els havia d'acompanyar durant el viatge. Recordo perfectament que hi va haver unanimitat a l'hora d'escollir el professor acompanyant. El problema sorgí quan ens digué que no podia venir amb nosaltres, atès que a l'inici del viatge ell es trobaria a Madrid per uns assumptes de la Cooperativa Nacional Avícola.

En vista d'aquest contratemps, *vàrem fer mans i mànigues* per convèncer un altre professor per tal que ens acompanyés a les visites programades fins a arribar a Madrid, i que a partir d'allí fos el senyor Corominas qui ens acompanyés la resta del viatge.

Recordo que el professor que es va deixar convèncer fou el senyor Lorenzo Marco Baró, a qui vull agrair avui la seva col·laboració en tot aquell afer.

Tornant al viatge, vull recordar que en aquells temps els estudiants no teníem diners de sobra. A més, la recaptació que havíem fet a còpia d'un duro mensual per cap s'anava escurçant molt de pressa.

L'Albert Domingo i jo érem els encarregats d'administrar i controlar les despeses que s'anaven fent, sobretot en la qüestió de menjar. Cada vegada triàvem restaurants més econòmics, el que volia dir que la quantitat i la qualitat dels àpats també baixava cada vegada més.

Recordo que, en vista d'aquella situació, el senyor Corominas, que sempre menjava amb nosaltres, em va dir : «Noi, ens estàs matant de gana, hauríem de fer alguna cosa per posar-hi remei».

L'últim dia del viatge vàrem sortir de Castelló, i en arribar a Vilanova, i després de visitar la fàbrica de pinsos, ens va invitar a tots a dinar a Can Peixerot, tot dient-nos: «Mengeu tot el que vulgueu, a veure si d'aquesta manera arribeu a casa amb més bon color de cara».

Fins aquí, tan sol uns records agafats al vol, però no vull acabar la meva intervenció sense dir-vos que aquest mateix matí, mentre estava a la

Granja de Caldes amb els alumnes, no m'ha estat gens difícil fer un salt de quaranta anys enrere i, per un moment, sentir la presència del senyor Corominas descobrint-nos, amb entusiasme, el bonic món de la ramaderia als qui, aleshores, érem els seus alumnes i he sentit també la necessitat de dir-li: «Gràcies, senyor Corominas».

Només desitjo que les breus paraules d'aquesta tarda hagin estat una altra manera de donar-li les gràcies.